

၁၉၅၅ ခုနှစ်မှာ ထုတ်ဝေတဲ့ ဒဂုန်တာရာရဲ့ ရုပ်ပုံလွှာ စာအုပ်၊ ပထမ နှိပ်ခြင်းက ၁၉၃၈ ခုနှစ် ဗမာနိုင်ငံလုံး ဆိုင်ရာ ကျောင်းသားများ သမဂ္ဂနှင့် တက္ကသိုလ် ကျောင်းသားများ သမဂ္ဂ ဥက္ကဋ္ဌ ဖြစ်သည့် ကျောင်းသား ခေါင်းဆောင် ကိုဗဟိန်း အကြောင်း ရုပ်ပုံလွှာ အဖွဲ့အနွဲ့ တပုဒ်ဖြစ်တဲ့ "ကိုဗဟိန်း သို့မဟုတ် ကဗျာ" ကို ပြန်လည် ကူးယူ ဖော်ပြတာ ဖြစ်ပါတယ်။

ကိုဗဟိန်း သို့မဟုတ် ကဗျာ

ယခုခေတ် ဗမာပြည်၌ ကွန်မြူနစ် တို့သည် ရုပ်ဝါဒကို မျိုးစေ့ ကြဲ၍ နေကြ ပေပြီ။ ရုပ်ဝါဒ ဆိုသည်မှာ စိတ်ဝါဒ မဟုတ်။ စိတ်ကူး စိတ်သန်း မဟုတ်။ အကောင်အထည်ကို မာကျော ကြမ်းတမ်းကြီး လက်တွေ့ ကိုင်စမ်း မိသော ရုပ်ဝါဒ။ သည်လို ယေဘုယျ လူအများက မှတ်ထင် ကြသည်။ ရုပ်ဝါဒကို ယုံကြည် ကိုးကွယ်သူ၊ ကွန်မြူနစ် ပါတီ၏ ခေါင်းဆောင် ဗဟိန်းအား ကဗျာဟု ရေးလိုက်ခြင်းသည် တကယ် ဆိုတော့ အနုကဗျာနှင့် ရုပ်ဝါဒ နိုင်ငံရေး သမားဟာ မနီးစပ် ပါကလားဟု ထင်မှတ် ကြပေ လိမ့်မည်။ သည်လို ထင်မှတ်လျှင် ဗဟိန်းကို နိုင်ငံရေး သမား အဖြစ် တွေ့မြင်၍ လူအဖြစ် မသိသောကြောင့် ဖြစ်တန်ရာ ပေသည်။ ကဗျာ ...။ ဟုတ်သလား။

၁၉၃၈ ..။

သရက်ထည် ပန်းပွင့်ရိုက် အနားကွပ် ခန်းဆီးပြာသည် ပိန်လိုက် ဖောင်းလိုက်နှင့် ရွက်တိုက်လျက် ရှိသည်။ အပြင်ဘက် တွင်ကား မှောင်၍ နေသည်။ တချက် တချက် တက္ကသိုလ် ရိပ်သာ လမ်းမှ အဓိပတိ လမ်းသို့ ကွေ့ကာ မောင်းဝင် လာသော မော်တော်ကား ရှေ့မီးရောင်သည် ဝင်းကနဲ လက်လိုက်ရာ၊ တက္ကသိုလ် သမဂ္ဂ အသင်းတိုက် ရှေ့ရှိ ဇော်မွှားပန်း၊ ဗုဒ္ဓ သရဏံ ပန်းများကို လျှပ်စစ် ပြက်လိုက် သလို ရိပ်ကနဲ တွေ့မြင် လိုက်ရ ပေသည်။

လူများချိန် (၈) နာရီခန့် ဖြစ်သဖြင့် သမဂ္ဂ ပျော်ပွဲစား ရုံသည် ဇွန်းသံ၊ ပန်းကန်းသံ၊ စကား ပြောသံ တို့ဖြင့် ညံ့၍ နေ၏။ မြို့ထဲတွင် လည်ပတ်ရာမှ နောက်ကျသော ကျောင်းသား များသည် သမဂ္ဂတွင် ဝင်၍ ညစာ စားလေ့ ရှိကြ၏။ ပျော်ပွဲစားရုံ၏ ထောင့်ရှိ စားပွဲရည် တွင်ကား သမဂ္ဂ အမှုဆောင် ကျောင်းသား တစ်ယောက် ဝိုင်းဖွဲ့ကာ စကား

ပြောသူကပြော၊ အစာ စားသူက စားလျက် ရှိကြသည်။ သည်ထဲမှ ကျောင်းသား တဦးသည် ဝိုင်းဖွဲ့ စကား ပြောထဲတွင် မပါဘဲ စီးကရက်ကို တွင်တွင် ဖွာလျက် စားပွဲစွန်းရှိ ဓာတ်စက်ကို ဓာတ်ပြား တချပ်ပြီး တချပ် လဲကာ ဖွင့်လျက် ရှိသည်။ သူသည် အသားဖြူဖြူ၊ ဆံပင်ကောက်ကောက်၊ ဖျဉ်အင်္ကျီ လက်ရှည် ဘန်ကောက် လုံချည် မြင်းချေးရောင် အစိမ်းကို ဝတ်ဆင် ထားသည်။ မျက်နှာမှာ ပဒုမ္မာ ကြာပန်း ကဲ့သို့ လန်းရွှင်သည်။ သူ၏ ချစ်ဖွယ် ကောင်းသော အပြုံးကလေး များသည် နီရဲသော ပါးပြင်နှင့် နှုတ်ခမ်းပေါ်တွင် ထာဝစဉ် နားလျက် ရှိသည်။ ကြက်သရေဖြင့် လျှမ်းသော အပြုံး၊ မေတ္တာ၏ အထိမ်းအမှတ် အပြုံး။ ကျွန်တော်သည် ရုပ်ရှင် ကြည့်ရာမှ အပြန် နောက်ကျ သဖြင့် ကျောင်း ထမင်းစား ရုံသို့ မသွားတော့ဘဲ သမဂ္ဂ ပျော်ပွဲစား ရုံတွင်ပင် ညစာကို မှာစားလျက် ရှိသည်။

သူတို့ ဝိုင်းထဲမှ ကိုဗဆွေ (ယခု ဆိုရှယ်လစ်ပါတီ အတွင်းရေးမှူး) က ကျွန်တော့်ကို ကိုဗဟိန်းနှင့် အသိ ဖွဲ့ပေး လေသည်။ ကိုဗဆွေကား စစ်ကိုင်း ကျောင်းဆောင်တွင် ကျွန်တော်နှင့် အခန်းချင်း ကပ်နေ၍ တယောက်ကို တယောက် ဆဲမနာ ဆိုမနာ ခင်မင်သူ ဖြစ်သည်။

"ဒါ ကိုယ်တို့ စစ်ကိုင်း ကျောင်းဆောင် ကလေး ဒဂုန် မဂ္ဂဇင်းမှာ စာတွေ ဘာတွေ ရေးတာ ပေါ့ကွာ" ဟု ကိုဗဆွေက မိတ်ဖွဲ့ ပေးသော အခါ ကိုဗဟိန်းသည် ဓာတ်စက်မှ သော့ကို လှည့်ရင်း သူ၏ ကြာပွင့်ချပ် ကလေးထဲမှ ဝတ်ဆံကို ဖွင့်လှုပ် လိုက်သော ကဗျာ ဆန်သည် အပြုံးဖြင့် တုံ့ပြန်ကာ။

"ဩ ဟုတ်လား၊ ရတု ပိုဒ်စုံတွေ ဘာတွေ ဒဂုန်မှာ ဖတ်ဖူး ပါတယ်။ မန္တလေးမှာ နေကတည်းက တွေ့ဖူး ပါတယ်။"

ကိုဗဟိန်းသည် လူဖတ် နည်းလှသော ကျွန်တော်၏ ရတုပိုဒ်စုံ များကို ဖတ်ဖူး သဖြင့် အံ့ဩ၍ သွား၏။ သူသည် ကဗျာကို မြတ်နိုးသူ တယောက် ဖြစ်သည်။

"ကျွန်တော်တော့ မေရှင်ကို အတော် ကြိုက်တယ်၊ ခင်ဗျားကော ဘယ်နဲ့လဲ" ဟု ပြောကာ သူသည် "ချစ်ခေါ်ရာ ချစ်၍ ခေါ်သည်" ကို ဒုတိယ အကြိမ် ထပ်၍ ဖွင့်ပြန်၏။ ပြီးလျှင် "သော်တာငွေမင်း"ကို ဖွင့်၏။ သူသည် ဂီတကို ချစ်သည်၊ သူနှင့် ကျွန်တော်သည် ခဏနှင့်ပင် စကား လက်ဆုံ ကျလျက် ရှိကြသည်။ ကာလပေါ် ဗမာ ဂီတ အခြေအနေကို သူသည် ဝေဖန်လျက် ရှိသည်။

"တချို့က အင်္ဂလိပ် တီးလုံးသွား သီချင်း တွေကို မကြားနိုင် ကြဘူး နားပိတ် ထားချင် သတဲ့ဗျ။ သာယာတဲ့ တေးသံကို ဘာပြုလို့ လက်မခံ နိုင်ရသလဲ။ ဂီတ ဆိုတာ လူတမျိုးတည်း ကန့်သတ် ထားတာ မဟုတ်ဘူး။ ကျွန်တော့် အဖို့တော့ သာယာ လှပတဲ့ တေးဂီတ ဆိုရင် နိုင်ငံခြား ဂျပန်ပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ ကုလားပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ အိတာလျံပဲ ဖြစ်ဖြစ်၊ နားထောင် တာပဲ။ တချို့က အင်္ဂလိပ်သံ ဆိုရင် အသံလေး အသံကြောင် ဆိုပြီး နားမထောင် နိုင်ကြတာ အံ့ဩ စရာပဲ" စသည်ဖြင့် သူက ပြောလေသည်။

တဖက် စားပွဲစွန်းတွင် သမဂ္ဂ အမှုဆောင် တစ်စုနှင့် နိုင်ငံရေး အကြောင်း ငြင်းခုံစကား ကောင်းလျက် ရှိသော ကိုဗဆွေက ဂီတနှင့် ပတ်သက်၍ ဆွေးနွေးလျက် ရှိသော ကိုဗဟိန်းနှင့် ကျွန်တော်တို့ ဘက်သို့ လှည့်ကာ "အေး မင်းတို့ နှစ်ယောက် ကတော့ ကိုက်မှာပဲ၊ ဗဟိန်း ကလဲ ဝတ္ထု ရေးချင်၊ ကဗျာ စပ်ချင်၊ ဂီတ လိုက်စား ချင်တာ နဲ့တော့ မင်းတို့ နှစ်ယောက်က စိတ်ကူးယဉ် သမား တွေကို" ဟု ပြောကာ ရယ်မော၍ နေသည်။

"လူဆိုတာ အလှအပကို မက်တာပဲ။ ကဗျာ ဂီတရဲ့ အလှအပကို မကြည့်နူးဘဲ မနေနိုင်ဘူး။ လူဆိုတာ မင်းပြောတဲ့ စိတ်ကူးယဉ်ပဲ ဆိုပါတော့။ ကဗျာ ဂီတကို နားလည် မွေ့လျော် တာဟာ ယဉ်ကျေး လာတာကွ" ဟု ရယ်မောရင်း ကိုဗဟိန်းက ပြန်ပြော လေသည်။

ကိုဗဆွေ ပြောသလိုပင် သူနှင့် ကျွန်တော်သည် မကြာမီပင် ခင်မင် ရင်းနှီးကာ ကျောင်းတွင် တတွဲထဲ တွဲလျက် ရှိပေသည်။ သူသည် မန္တလေး ကောလိပ်မှ လာစ ဘီအေ ပထမနှစ်၊ ကျွန်တော်ကား ကျောင်းရောက်စ ဥပစာ ပထမနှစ် ဖြစ်ပေသည်။

(၂)

အကယ်၍ ကိုဗဟိန်းသည် နိုင်ငံရေး သမား မဖြစ်လျှင် ဧကန် စာရေးဆရာ တယောက် ဖြစ်မည်ဟု ကျွန်တော် ထင်သည်။

သူသည် စာပေ ကိုလည်း အင်မတန် ဝါသနာ ပါသည်။ ကားလ်မတ်၏ ကွန်မြူနစ် စာပေ ပရိယတ္တိ ကိုသာ မဟုတ်၊ အနု စာပေ စသည် ကိုလည်း ဖတ်သူ ဖြစ်သည်။ ရုရှား စာရေး ဆရာကြီး ဂေါ်ကီကို သူ အတော် ကြိုက်သည်။

တခါက သူသည် နွေရာသီ ကျောင်းပိတ်ရက် အတွင်း၌ တက္ကသိုလ် သမဂ္ဂတွင် ရှိစဉ်၊ ဂေါ်ကီ၏ ဝတ္ထုတို တပုဒ်ကို ဗမာလို ဆီလျော်အောင် ဘာသာ ပြန်ဖူးသည်။ သူသည် ကျွန်တော့် ရှေ့တွင်ပင် ဝတ္ထုတိုကို ရေးပေသည်။

သူ၏ ဝတ္ထုသည် ထိုအခါက နာမည် ထွက်စ ပြုလျက် ရှိသော လက်ရွေးစင် မဂ္ဂဇင်းတွင် ပါစေသည် (လက်ရွေးစင် မဂ္ဂဇင်းကို စတင် တည်ထောင်သူ အယ်ဒီတာမှာ ဂျာနယ်ကျော်တွင် မကြာခဏ ရေးလေ့ ရှိသော ကွယ်လွန်သူ အဆန်း ဆရာကြီး ဖြစ်သည်) ကိုဗဟိန်း ရေးသော ဝတ္ထုတို၏ အမည်မှာ "လေလွင့်သူ" ဖြစ်၍ ပစ္စည်းမဲ့ အချင်းချင်း ဆင်းရဲသော ဘဝ အကွေ၌ တွေ့ဆုံကာ ရင်းနှီး ခင်မင်ပုံ သဘာဝကို ပြထားသော ငတ်မွတ်ခြင်းဖွဲ့ တပုဒ် ဖြစ်သည်။

ဒဂုန် မဂ္ဂဇင်းတွင် ပါဝင်သော သူ၏ "ဘဝခရီး" အမည်ရှိ ဝတ္ထုတိုကား ဝတ္ထုတို ဂုဏ်နှင့် ကြွယ်ဝ ပြည့်စုံ လှသည်။ ကုလား - ဗမာ အဓိကရုဏ်းကို နောက်ကား ခံကာ ဆင်းရဲ မွဲတေသော ပန်းချီ ဆရာ သူငယ်ချင်း နှစ်ယောက်၏ မေတ္တာနှင့် ငတ်မွတ်မှု အကြောင်းကို ပေါင်းစပ်ကာ ရေးထားသည်။ သည်အထဲတွင် အရင်းရှင် စနစ်၏ စာရိတ္တ ကိုလည်း သိမ်မွေ့စွာ ထည့်သွင်း ထားသည်။ ထွန်းအေး စာအုပ် ဖြန့်ချိရေး ဌာနမှ

ထုတ်ဝေသော "ဓနရှင် လောက" သည် ကွန်မြူနစ် ဝါဒကို မျိုးစေ့ ချပေးသော သစ်စေ့ကောင်း တစေ့ ဖြစ်သည်။ ရှင်းလင်း ပြတ်သား၍ လှသည်။ ဤစာအုပ်တွင် ကိုဗဟိန်းသည် အရေးအသား၌ နိုင်နင်း ကျွမ်းကျင်ကြောင်း ဖော်ကြား ထားပေသည်။ သူသည် စာရေး ကောင်းသူ တယောက် ဖြစ်သည်။

အင်္ဂလိပ် ပြေးခါနီး သူ ထောင်မကျ ခင်က ချာလင်းစံဒစ်ကင်း၏ နာမည်ကျော် "မျှော်တလင့်လင့်" ဝတ္ထုကြီးကို "လူ့အလို" အမည်ဖြင့် ရေးဖူးသည်။ သို့သော် တိုင်းပြည် ပျက်ခိုက်နှင့် ကြုံသဖြင့် စာမျက်နှာ ၆၀ ကျော်သာ ပုံနှိပ် ပြီးစီး ရသေးသည်။ အကယ်၍ သည်ဝတ္ထုသာ ထွက်လာလျှင် ဗမာ စာပေ လောကတွင် ကျော်စော ထင်ရှား ဦးမည့် ဝတ္ထုကောင်း တပုဒ် ဖြစ်ပေမည်။ သူသည် နိုင်ငံရေး ကိစ္စများဖြင့် အလုပ်ရှုပ် နေလေရာ တဖောင် ရိုက်နေစဉ် နောက်တဖောင် ဆက်စီ နိုင်ရန် ပန်းဆိုးတန်းရှိ ထွန်းအေး စာအုပ် ဖြန့်ချိရေး ဌာန အလုပ်ခန်းတွင် ထိုင်ကာ ရေးပေးသော ဝတ္ထု ဖြစ်သည်။ သူမှာ ဝတ္ထုရေး ဆရာကြီး တယောက် ဖြစ်နိုင်သော လက္ခဏာတွေ အများကြီး ရှိသည်။ သို့သော် ဗမာပြည်ကို လွတ်လပ်ချင်သော စိတ်၊ ဆိုရှယ်လစ် နိုင်ငံတော် တည်ထောင် လိုသော စိတ်က ပြင်းထန် လွန်းလှ သဖြင့် ကျောင်းသား ဘဝ ကတည်း ကပင် ထောင်ကျ ဆင်းရဲ အနစ်နာ ခံကာ နိုင်ငံရေး သမား ဖြစ်လာခြင်း ဖြစ်ပေသည်။

(၃)

"ဇမ္ဗူကျွန်းလုံး" သီချင်းခံကို ဂီတ၌ အတန် ဝါရင့် သူများသာ ရပေသည်။ ကိုဗဟိန်းသည် ဇမ္ဗူကျွန်းလုံး သီချင်းခံကို အစ အဆုံးပင် ဆိုနိုင်သည်မှာ အံ့ဩဖွယ် ကောင်းပေသည်။ ဇမ္ဗူ ကျွန်းလုံးသည် ဂီတဝိသောဒနီ ကျမ်း၌ တမျက်နှာကျော် ရှည်လျားသည်။

အေဝမ်း ဓာတ်ပြား များကို သူသည် နှစ်သက်သည်။ ပြည်လှဖေ ဆိုသော "နတ်ရှင်နောင်" သီချင်းကို တူရိယာ တီးမှုတ်သူ တွေတိုင်း တီးခိုင်းလေ့ ရှိသည်။ နတ်ရှင်နောင် ထဲမှ "ပေါ်နွေလလျင်" ရတုကို မရတရဖြင့် ညည်းသည်။ ဒိုရာသန်းအေး၏ "လှေကလေး" ကိုလည်း သူ အတော် သဘော ကျသည်။

တက္ကသိုလ် ရာဇဝင် ကထိက ဦးဘညွန့် သီဆို ဓာတ်ပြား သွင်းသော ဆုထူးရွယ် သီချင်းကို သူသည် ဓာတ်ပြား မထွက်ခင် ကတည်းက ရနေသည်။ ဦးဘညွန့်မှာ ကိုဗဟိန်းနှင့် ခင်ရာ ကိုဘညွန့် တယောလေးနှင့် ဆိုလေ့ ရှိသည်ကို နားဖြင့် မှတ်ကြားကာ ရနေဟန် တူလေသည်။ ကိုဗဟိန်းကား အခြား နိုင်ငံရေး သမားများလို မဟုတ်။ အနုပညာ သမားတွေ နှင့်လည်း ခင်မင် ပေါင်းသင်းသူ ဖြစ်ပေသည်။

ကိုဗဟိန်းသည် လူအဖြစ် ကုန်လုံ ပြည့်စုံသူ တယောက် ဖြစ်သည်။ လူသည် ချစ်စိတ် ကြိုက်စိတ် ရှိသည်။ ဆန့်ကျင်ဘက် လိင်ကို ကြိုက်တတ်သည်။ ကိုဗဟိန်း သည်လည်း ချစ်စိတ် ကြိုက်စိတ် ရှိသည်။ တက္ကသိုလ်တွင် ရှိစဉ်က လှပသော ကျောင်းသူ တဦးကို ကော်ရစ်ဒါ အကွေ့တွင် လိုက်၍ ချစ်စကား ပြောဖူးသည်။ သူလို ကျောင်းသား ခေါင်းဆောင်က ကျောင်းသူ ကလေးကို ကော်ရစ်ဒါ အကွေ့တွင် စကား လိုက်ပြောသည် ဆိုသော သတင်း ထူးသည် တက္ကသိုလ် နယ်တွင် သတင်း ပျံ့နှံ့၍ သွား၏။ ကိုဗဟိန်းသည်

လူ ဖြစ်သည်။ သူတယောက်တည်း မဟုတ်၊ ပုထုဇဉ် အားလုံးသည် ဥမ္မတကော မဟုတ်လား။

ဘီအေ အထက်တန်း ကျောင်းတွင် ရှိသော ၁၉၃၉ ခုနှစ်က သူသည် သထုံ ကျောင်းဆောင်တွင် မနေဘဲ၊ မြေနီကုန်းရှိ ပြည်လမ်းမကြီးမှ အရှေ့ဘက်သို့ ချိုးဝင်ရသော မြေနုလမ်းတွင် နေကာ နေ့ကျောင်းသား အဖြစ် ကျောင်းတက်လျက် ရှိသည်။ သူနှင့် အတူ ကိုထွန်းရှိန် (ဗိုလ်ရန်နိုင်) နှင့် သူ၏ညီ မောင်သန်းနိုင်တို့ နေသည်။ ကျွန်တော်သည် အတန်း အားချိန်တွင် သူ၏ နေအိမ်သို့ မကြာခဏ သွားလည်လေ့ ရှိသည်။ သူ၏ အိမ်တွင် ဓာတ်စက် တလုံး ရှိ၏။

ကိုဗဟိန်းသည် လူတွေကို ချစ်ခင် တတ်သော မေတ္တာစိတ် ကြွယ်ဝသည်။ အထူးသဖြင့် သူသည် ကလေး များကို အင်မတန် ချစ်ခင် တတ်သည်။ တနေ့ ကျောင်းအားချိန်တွင် မြေနုလမ်းရှိ အိမ်သို့ သွားလည်ရာ သူသည် လေးနှစ်သား အရွယ် ကလေးလေးကို ဒူးနှစ်ဖက် ကြားတွင် ပွေ့ဖက်ကာ "သည်ဆောင်းဟေမန်" ဓာတ်ပြားကို ဖွင့်လျက် ရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။ ကလေးလေး၏ နှုတ်ချေး များကို သူကိုယ်တိုင် လက်ဖြင့် သုတ်သင် ပေးသည်။ သူသည် သည်ကလေးလေးကို အင်မတန် အလို လိုက်သည်။

ကျွန်တော်က မသင်္ကာ၍ ကိုထွန်းရှိန် ဘက်သို့ လှည့်ကာ -

"ဘယ်နဲ့လဲ ဘိုးထွန်းရှိန် သူ့မှာ နှစ်မချော၊ အဒေါ်ချောမှ ရှိရဲ့လား" ဟု ကလေးကို မေးဝေ့ ပြရင်း ရယ်မောကာ မေးလိုက်၏။ ကိုဗဟိန်းကား ဓာတ်စက်မှ သော့ကိုသာ အတွင် လှည့်နေသည်။ ကိုထွန်းရှိန်သည် အိမ်ရှေ့ လမ်းဘက် ဆီသို့ ငေးကြည့်ကာ -

"မသိတော့လားဗျာ" ဟု ခပ်ပြုံးပြုံး ဖြေလေသည်။

သူ၏ အိမ်ရှေ့ဘက် တွင်ကား ဆရာ ဖြစ်သင် ကောလိပ် ကျောင်းသူ မခင်ကြီး ရှိသည်။

ကိုဗဟိန်းသည် မခင်ကြီးအား ချစ်သူ ဘဝ ကတည်းကပင် အတော် ချစ်သည်။ ၁၉၃၉ ခုနှစ် သီတင်းကျွတ် ကျောင်းပိတ်ရက် အတွင်းက သူနှင့် ကျွန်တော် ရှမ်းပြည်သို့ မန္တလေးမှ ဖြတ်၍ သွားခဲ့၏။ ထိုစဉ်က မန္တလေးသို့ မင်းလတ် သင်္ဘောဖြင့် ဆန်တက်လျက် ရှိရာ၊ သင်္ဘော ပေါ်တွင် ကိုဗဟိန်းသည် မခင်ကြီး အကြောင်းကို တတွတ်တွတ် ပြောလျက် ရှိ၏။ မခင်ကြီး ထံသို့ တနေ့ တစောင်ကျ စာထည့်၏။ သင်္ဘော ဆိပ်ကမ်းမြို့ တမြို့သို့ ဆိုက်ကပ်လျှင် ကျွန်တော်က စာတက်၍ ထည့်ရ၏။ ကျွန်တော် အမေ ထံသို့ စာထည့်ရန် ရန်ကုန်က ဝယ်လာ ခဲ့သော ဒစ်ကင်ဆန် စာရေး စက္ကူကပ် အပြာနုမှာ သူ့ မခင်ကြီး ထံသို့ စာရေး သဖြင့် ရှမ်းပြည် နမ်းမတူ ရောက်အောင်ပင် မခံဘဲ အကုန် ချောတော့၏။

ကိုဗဟိန်းကို သူ့မိဘ များက ကြေးမုံ သဖွယ် အရိပ် တကြည့်ကြည့် နေအောင် ချစ်၏။ သူ ရန်ကုန် တက္ကသိုလ်သို့ လာနေသော အခါ မိဘ များက သူ၏ သေတ္တာကို ချိပ်လုံချည်၊ မန္တလေး ပိုးလုံချည်၊ ပိုးအင်္ကျီ များဖြင့် ကြပ်နေအောင် သိပ်ပေး ခဲ့၏။ ကိုဗဟိန်းမှာ သပ်သပ်ရပ်ရပ် နေတတ်၏။

ရှမ်းပြည် အသွားတွင် ကျွန်တော်သည် လက်ဆည်ကန်ရှိ ကိုဗဟိန်း၏ မိဘများ အိမ်တွင် ရက်သတ္တ တပတ်ခန့် တည်းခို ရလေသည်။ ထိုအခါ သူ၏ ဖခင် ဦးမှင်က သူ့ကို စကား မပြော၊ မခေါ်ဘဲ နေသော အခိုက် ဖြစ်၏။ သို့သော် ရှမ်းပြည်တွင် လည်ပတ်သော အခါ အချမ်း လုံအောင် ဆို၍ သားအတွက် ဂျူးဘိတ်ကို ကိုယ်တိုင် ဆေးသုတ် ပေးရှာ၏။ ဤမျှ သားကို ယုယ၏။

တည ကျွန်တော်တို့ ရှိစဉ် သခင် အောင်ဆန်းသည် မန္တလေးသို့ နိုင်ငံရေး ကိစ္စနှင့် လာခိုက် ဖြစ်၍ ကိုဗဟိန်း ထံသို့ အလည် လာ၏။ ကိုဗဟိန်း အပြင်သို့ ထွက်နေ သဖြင့် သခင် အောင်ဆန်းသည် ဦးမှင်နှင့် စကား ပြောလျက် ရှိ၏။ ကိုဗဟိန်း အကြောင်းကို ရောက်သွားသော အခါ ဖခင် ဦးမှင်က "သူ့ကို ကျုပ်တို့က ဘယ်လောက် အရိပ် တကြည့်ကြည့်နဲ့ ချစ်ရ ပေမဲ့ သူက မိဘကို နိုင်ငံရေးလောက် ချစ်တာ မဟုတ်ဘူး" ဟု ပြောလေသည်။

သခင် အောင်ဆန်း နှုတ်ဆက်၍ ပြန်သွားသော အခါ ဦးမှင်သည် ကျွန်တော် ဘက်သို့ လှည့်၍ "ကိုအောင်ဆန်းနှင့် ဗဟိန်းဟာ အတူတူပဲ သူတို့က နိုင်ငံရေးကို မိဘထက် အပိုကြီး ချစ်တယ်" ဟု ပြောလေသည်။

မိခင်နှင့် အစ်မများ ကလည်း သူ့ကို "ကိုဟိန်း - ကိုဟိန်း" နှင့် ပါးစပ်ဖျား လေးတွင် ကိုဗဟိန်းသည် သူ့မိခင်၏ ပေါင်ကို ခေါင်းအုံးကာ မိခင်၏ ယုယစွာ ဆံပင် သပ်ပေးခြင်းကို ကျေနပ်စွာ ခံလျက် ရှိသည်။ အစ်မ လုပ်သူများက ဘေးတွင် ထိုင်ကာ စကားပြောလျက် ရှိကြ၏။

မိဘများက သူ့ကို ဘယ်လောက်ပင် ချစ်ချစ်၊ သူသည် နိုင်ငံရေး အတွက် အတွယ်အတာ များကို စွန့်ပစ်ကာ မိဘ၏ အေးချမ်း ရိပ်ငြိမ်သော အရိပ်တွင် မနေနိုင်ဘဲ ကြမ်းတမ်း ခက်ထရော်၍ မာကြော လှသော အကျဉ်းထောင် နံရံ လေးဘက် အတွင်း ဌိသာ ဆင်းရဲခြင်း ဒုက္ခကို တွေ့ကြုံ ရလေသည်။

သူသည် အဝတ်အစားကို သပ်သပ်ယပ်ယပ် ဝတ်ဆင် တတ်၏။ သန့်ရှင်းစွာ နေတတ်၏။ ဘန်ကောက် လုံချည် အပြာကို ကြိုက်၏။ ဂီတကို ချစ်၏။ သူ့ကို အဝေးက ကြည့်လိုက်လျှင် ပေါ်လွင်၍ ကျက်သရေဖြင့် ရွမ်းရွမ်းမြဲသော သူ၏ အပြုံးသည် ကြာပန်းမှ ဝတ်ဆံကို ဖွင့်လှုပ် တင့်ကြွား လိုက်သလို မြင်လိုက် ရ၏။ သူ၏ ရုပ်သည် ယဉ်ကျေး သိမ်မွေ့သော လူလတ် တန်းစားဟန် အသွင် ဖြစ်၏။ သို့သော် ကျောင်းသား ဘဝ ကတည်းက မကွေးထောင်၊ အင်းစိန်ထောင် တို့တွင် နေရ၏။ တိုက်ပိတ် ခံရ၏။ အင်္ဂလိပ် ပြေးခါးနီး အဖမ်း ခံရ၍ ထောင်အမျိုးမျိုး ပြောင်းကာ ဒုက္ခကို တွေ့ကြုံ၏။ ဆင်းရဲခြင်းနှင့် နာမ်း လုံး၏။

(၅)

ရှမ်းကုန်း မြေမြင့် ဒေသကား လွင်ပြင် မှာထက် စော၍ နေဝင်သည်။ နေဝင် သော်လည်း အမှောင် ထူသည် မင်းမမှု၊ လသည် ငြိမ်ငြိမ်ကြီး ထွက်လေ တော့သည်။

ငွေလရောင်သည် တောနှင့် တောင်ကို ပွေဖက်ကာ မြူလိုက် လေသည်။ တဖက်တွင် မိုင်းညှို့သော သစ်တောနှင့် စောက်မတ်သော မြေထရကြီး၊ တဖက်တွင် ရေတံခွန် တို့ဖြင့် ပြွမ်းကာ တသွင်သွင် စီးဆင်း နေသော ဒုဌဝတီမြစ်။

မြစ်ကမ်းရှိ သစ်ပင် တို့သည် ငွေသရဖူ - ငွေမကိုဋ် ကို ဆောင်းကာ သူတို့၏ အလှကို ဝင့်ကြွား လိုက်သည်။ မြစ်ယံမှ ရေတံခွန် တို့သည် ငွေလရောင် ဦးဝယ် တလက်လက် ကွန်မြူး၍ နေသည်။ လားရှိုးသို့ တက်သော မီးရထားသည် မန်ဆန် ဘူတာရုံကို ကျော်လေပြီ။

ကိုဗဟိန်းသည် ငွေလရောင်၏ အလှတွင် ယစ်မူးကာ မေရင်၏ ကျောင်းပိတ်ရက် သီချင်းကို တအေးအေး ညည်းလျက် ရှိလေသည်။

ရေတံခွန်သွယ်ဖြာစီးလို့ရယ်
တောင်ခြေနှင်းမြူတွေ ဝိုင်းတယ်
အလျှိုလျှို တောင်ညိုတန်းလို့ကွယ်
ပျိုပျိုလွမ်းပါလှတယ် ...

ရှမ်းပြည်သို့ လည်ပတ်စဉ်က ကိုဗဟိန်းနှင့် ကျွန်တော် တို့တွင် နောက်ခံ နိုင်ငံရေး ရည်ရွယ်ချက် ရှိသေးသည်။ အကယ်၍ လမ်းပမ်း သာမည် ဆိုလျှင် နယ်ခြားကို ဖြတ်သန်း၍ တရုတ် - ဗမာ လမ်းမကြီး တလျှောက် တရုတ် ပြည်တွင်းသို့ သွားရန် ဖြစ်၏။ တရုတ်ပြည်သို့ ရောက်မိလျှင် နိုင်ငံခြား အဆက်အသွယ် ရနိုင်မည် ဖြစ်၏။ သို့သော် အကြောင်း မသင့် သဖြင့် သိန္နီသို့ ရောက်သော အခါ ရှမ်းပြည် ပုဒ်မ - ၁၀ ကြောင့် ဆက်မသွား နိုင်ဘဲ ပြန်ခဲ့ရ၏။

လွယ်ယိုးသည် ငွေလရောင်နှင့် မှောင်ရိပ် ကြားဝယ် ငြိမ်ဝပ်စွာ ရှိသည်။ ယူနန် - ဗမာ လမ်းမကြီးသည် ငွေပြာ ဖဲပြားကို ဖြန့်ထားဘိ သကဲ့သို့ မှတ်ထင်ရ၏။

တရုတ်ပြည်သို့ သွားကြသော မော်တော်ကား တန်းကြီးသည် လမ်းဘေးတွင် အိပ်စက်လျက် ရှိ၏။ မလှမ်းမကမ်း တွင်ကား ဒမ်းစတေရင် ခေါ်သော လက်နက် ရုံကြီးသည် ကုန်းမြင့် အစွန်းဝယ် ပေါ်နေ၏။ တဖက် တွင်ကား မိုင်းညှို့သော လားရှိုး လေယာဉ်ပျံ ကွင်းကြီး သည် ငွေလရောင်ဝယ် ဝမ်းလျား မှောက်၍ နေသည်။

တောတောင်ရေမြေသာ မဟုတ် လေသည်လည်း ငွေရောင်ဖြင့် ပြွမ်းသည်။ ကိုဗဟိန်းနှင့် ကျွန်တော်သည် ယူနန် - ဗမာ လမ်းမကြီး ပေါ်တွင် လမ်းလျှောက် ကြစဉ်

သူက စတင်၍ "လသာတယ်ဗျာ တယ်ပြီး ကြည့်နူး စရာ ကောင်းတာပဲ၊ ဒီ ငွေလရောင်က ကျွန်တော်ရဲ့ အတွင်းစိတ် တခုကို ထကြွ ရွှင်လန်းအောင် လှုံ့ဆော် ပေးတယ်"

ကျွန်တော်က သူသည် ရန်ကုန်တွင် ရှိရစ်သော မခင်ကြီးကို တမ်းတ လွမ်းဆွတ် လိမ့်မည်ဟု အောက်မေ့လျက် ရှိသည်။

"ကဲ ဆိုစမ်းပါဦး" ဟု ကျွန်တော်က ဝင်ထောက် လိုက်သည်။

"အဲဒီတော့ ဒီလို ငွေလရောင် မြူးခိုက်မှာ စိတ်ဟာ ကြည်လင် ရွှင်လန်းပြီး လီနင် ရေးတဲ့ နိုင်ငံတော်၊ အစိုးရနှင့် တော်လှန်ရေး အကြောင်းကို ဆွေးနွေး ရအောင်"

ကျွန်တော် ထင်သည်မှာ တက်တက်စင် လွဲလေပြီ။ လသာ သဖြင့် သူ ယုံကြည်သော ကွန်မြူနစ် ဝါဒကို ပြောချင်သည်။ ကျွန်တော် ကလည်း စိတ်မပါ လှဘဲ သူ၏ လီနင် ဝါဒ များကို နားထောင်၍ နေရ လေသည်။ ကိုဗဟိန်း၏ ရုပ်ဝါဒ တရားသည် လှပ တင့်ထူးသော ငွေလရောင်ဝယ် ပြန့်လွင့်ကာ ပဲ့တင် ထပ်လျက် ရှိလေသည်။

(၆)

ကျွန်တော်ကား နိုင်ငံရေး သမား မဟုတ်။ ကွန်မြူနစ်လည်း မဟုတ်။ သို့သော် ကိုဗဟိန်းနှင့် ကျွန်တော် တို့ကို မေတ္တာကြီး သွယ်ထား၏။ တခါက သူ၏ ဓာတ်ပုံကို ကျွန်တော့်အား အထိမ်းအမှတ် လက်ဆောင် ပေးသော အခါ ဓာတ်ပုံ၏ နောက်ကျော၌ "ကိုယ်တို့ နှစ်ဦးကို တွယ်တာ ချစ်ခင်ခြင်းသည် ဂဟေ ဆက်စေ သတည်း" ဟု စာထိုး လိုက်၏။

တခု သွား၍ သတိရ၏။ ဂျပန် ခေတ်က နိုင်ငံခြားရေးရာ ဌာနသည် အင်းလျား ကန်စွန်းရှိ "အိမ်ဖြူ" တွင် ရုံးလုပ် ထား၏။ ကိုဗဟိန်းသည် နိုင်ငံခြားရေး ဒုတိယ အတွင်းဝန် ဖြစ်နေ၏။ ကျွန်တော်သည် ရန်ကုန်သို့ ခေတ္တ လာလည်စဉ်၊ နေ့တိုင်း သူ၏ ရုံးခန်းတွင် အချိန် ဖြုန်း၏။ သူသည် အက်ဂါစနိုး ရေးသော "တရုတ်ပြည်ပေါ်က ကြည့်နီ" စာအုပ်ကို ဖတ်လျက် ရှိသည်။

ကျွန်တော်မှာ ရန်ကုန်သို့ ၂ ရက် ၃ ရက် ဆိုပြီး တောမှ အလာ ၃ လခန့် ကြာပြီး သောင်တင်လျက် ရှိရာ လဲစရာ လုံ့ချည်ပို မရှိ၊ ဘန်ကောက် လုံ့ချည် အပြာ တထည် ကိုသာ မချွတ်တန်း ဝတ်နေရ၏။ သို့ဖြစ်ရာ ကိုဗဟိန်း ဝတ်ထားသော မန္တလေး လုံ့ချည် အစိမ်းနှင့် လဲရန် အတင်း ပူဆာ၏။

ကျွန်တော် တို့သည် သူ၏ နိုင်ငံခြားရေး ဌာန အတွင်းဝန် ရုံးခန်း တံခါးကို ပိတ်ကာ ဘောင်းဘီ တိုကလေး တွေနှင့် တယောက် လုံ့ချည် တယောက် လဲကြ၏။ ပြီးလျှင် နှစ်ယောက်သား အူတက် မတတ် ရယ်မောလျက် ရှိကြလေသည်။ သည်အကြောင်းကို မခင်ကြီးအား ပြောပြသော အခါ "ရှင်တို့ဟာ ခလေးတွေ လိုပဲနော်၊ အရှက်လဲ မရှိဘူး" ဟု ရယ်ကာ ကြိမ်း၏။

သူကား ကျွန်တော့်ကို အခွင့်သင့်တိုင်း နိုင်ငံရေး လောကသို့ သွေးဆောင်၏။
အင်္ဂလိပ် တော်လှန် ခါနီးက ဒို့ဗမာ အစည်းအရုံး ဝင်ရန် ဖျားယောင်း၏။ နောက် ကွန်မြူနစ်
ဖြစ်လာသော အခါ သူ ဥက္ကဋ္ဌ လုပ်သော အလုပ်သမား သမဂ္ဂတွင် ပါဝင်ရန် တိုက်တွန်း၏။
သို့သော် ကျွန်တော်ကား နိုင်ငံရေး သမား မဖြစ်၊ စာပေ လောက တွင်သာ မွေ့လျော်၏။

ကဗျာကို တွေ့လျှင် လူတွေ ချစ်သလို၊ ကိုဗဟိန်း ကိုလည်း တွေ့လျှင် မချစ်ဘဲ
မနေနိုင်၊ သူ၏ အပြုံးသည် အင်မတန် ချစ်ဖွယ် ကောင်းသည်။ အပြုံးမှာ ကဗျာလေး
တပုဒ်နှင့် တူနေ၏။ အင်္ဂလိပ်စာ ပါမောက္ခ ရုတ်စိကပင် ကိုဗဟိန်းအား "နှစ်လိုဖွယ်
ကောင်းသော သူငယ်ပဲ" ဟု ပြော၏။ ဒါကြောင့် သူ့ကို ကဗျာဟု ကျွန်တော်က ခေါ်၏။
ကျွန်တော့် အထင်ဖြင့် သူ့အမူအရာ၊ သူ့အပြုံးကလေး များသည် ကဗျာ ဆန်လှ၏။

ကိုဗဟိန်းက ကျွန်တော့်ကို နိုင်ငံရေး သမား ဖြစ်စေ ချင်၏။ သို့သော် မဖြစ်၊
ကျွန်တော်က ကိုဗဟိန်းကို စာရေးဆရာ ဖြစ်စေ ချင်၏။ သို့သော် မဖြစ်။

ကိုဗဟိန်း မကျန်းမာ၍ မန္တလေးတွင် ဆေးကုလျက် ရှိစဉ် တနေ့သ၌ သုဓမ္မဝတီ
ပုံနှိပ်တိုက်တွင် သခင် ဘကိုးနှင့် သွားတွေ့၏။

"ဘယ်နှဲ့လဲ ကိုဗဟိန်း ဘယ်လို နေသေးလဲ" ဟု ကျွန်တော်က မေး၏။

"ဒီလိုပဲ ရောဂါက တန်းနေတာ ပဲဗျာ၊ မန္တလေး ဆေးရုံမှာ တက်နေတယ်။
ခင်ဗျားတောင် ကိုဗဟိန်းက မေးလိုက်တယ်"

နောက် ၁၀ ရက်ခန့် ကြာသော အခါ ကျွန်တော်လည်း နေမကောင်း၍
အိပ်ရာထဲတွင် မိန်းနေစဉ် တည၌ သမာဓိ သတင်းစာ တိုက်မှ မိတ်ဆွေ အယ်ဒီတာ
တဦးက "ကိုဗဟိန်း တယောက် မန္တလေး ဆေးရုံမှာ ဆုံးပြီ" ဟု လာရောက် ပြော၏။
ကျွန်တော်သည် အံ့အား သင့်ကာ ထိတ်လန့် တုန်လှုပ် သွားသည်။

ကိုဗဟိန်း၊ ကိုဗဟိန်း ချစ်လှစွာသော သူငယ်ချင်း ကိုဗဟိန်းကား မရှိတော့ပြီ။ ။

ဒဂုန်တာရာ
ဇန်နဝါရီလ ၁၉၄၇။